

שר האוצר בצלאל סמוטריץ'. הסיכונים לא מצדיקים ויחור על המהלך, שיש לו גם הצדקות כלכליות וגם קידום צדק חזקתי

רווחים כלואים באינטרסים: המירוץ אחר 10 מיליארד שקל

הצעת החוק למיסוי רווחים כלואים תצטרך לעבור עד סוף דצמבר כדי שהסכום שעליו בונה האוצר יוכל להיכנס לקופת המדינה. רגע לפני הישורת האחרונה עולה חשש שהקבוצות החזקות במשק שמחזיקות ב־143 מיליארד שקל רווחים כלואים יצליחו לשים מקלות בגלגלי החוק ולעקר אותו, או להתחמק ממנו באמצעות תכנוני מס יצירתיים

המס. שיקולי הצדק סותרים לעיתים קרובות את שיקולי היעילות, ואף פעם לא תהיה מערכת מס מושלמת לחלוטין. האופי הרביצני של עולם המס מאפשר למי שקולו נשמע להצביע על החולשות והחסרונות שבכל מס, ובסוגיה של "מיסוי רווחים כלואים" הרבר הזה בולט במיוחד.

לכאורה, מערכת המס בישראל פרוגרסיבית: מי שמרוויח יותר מייגעה אישית, משלם יותר. עד 16 אלף שקל בחודש משלמים כ־20% מס, בין 16 אלף ל־22 אלף שקל בחודש משלמים 31% מס, ומי שמכניס יותר מ־60 אלף שקל בחודש ישלם 50% מס ועוד 3% של מס יסף. אלא שזו הסתכלות מטעה – מי שמרוויחים הרבה יכולים בקלות לרדות את תשלום המס. השיטה היא להקים חברה שאליה מופנה השכר. החברה משלמת מס חברות של 23%, בעלי החברה מושכים רק את הסכום הדרוש להם לצריכה השוטפת ומשלמים רק על החלק שנמשך מס דיבידנדו בשיעור של 30%. התוצאה היא שבמקרה מעמד הביניים משלם על שכרו את

רו"ח שלומי שוב. "הכי בעייתי כאן זה שפועלים שלא מתחר עקרונות ברורים"

צדק מיסורי?
שלמה טייטלבוים

קראת הישורת האחרונה: הצעת החוק ל"מיסוי רווחים כלואים" צפויה לעלות לקריאה ראשונה בכנסת ביום שני הקרוב ולאחר מכן תידון בוועדת הכספים. מדובר באחת מהצעות החוק שצריכות לעבור לפני תחילת שנת 2025 כדי שהמדינה תוכל לעשות שימוש בהיקף הכספי הגדול שהיא בונה עליו בעקבות החוק. לפי הערכת האוצר, ההצעה אמורה להביא 10 מיליארד שקל בשנת 2025, ו־5 מיליארד שקלים באופן קבוע מדי שנה. ההצעה של מיסורי רווחים כלואים נוגעת לכ־15 אלף חברות פרטיות שיש בתוכן רווחים בהיקף של 143 מיליארד שקל. מדובר כמובן בקבוצות החזקות ביותר במשק הישראלי. אחד היתרונות שיש לקבוצות החזקות במשק הוא היכולת להשמיץ קול, לארגן את הטיעונים בצורה משכנעת עם אנשי המקצוע הטובים ביותר. הרבר הזה בא לידי ביטוי במיוחד בסוגיות של מיסוי, שכן כידוע כבר מאות שנים (כבר בכתביו של ההיסטוריון המוסלמי בן המאה ה־14, אבן ח'לדון) כי הגרלת שיעורי המס יכולה לפגוע בהיקף תקבולי

באוצר גילו נכונות לרכך את ההצעה

באופן קצת מפתיע תמך בהצעת האוצר למיסוי רווחים כלואים גם יו"ר המועצה הלאומית לכלכלה פרופ' אבי שמחון שניסה בשנה האחרונה, תוך מאבקים קולניים עם האוצר ורשות המסים, לקדם רווקא מבצע דיבידנדים שבו יהנו בעלי החברות מאפשרות לשלם מס מופחת של 25% במקום 33%, מה שיעורד אותם למשך דיבידנדים. שמחון ניסח בצורה חדה את האופן שבו קובעי מדיניות ציבורית בזמן משבר מסתכלים על טע' נות כלליות נגד מהלכי מס: "אל תגידו לי שהמס החדש ייצור עיוותים, זה לא דבר חדש, זה מובן מאליה, אנחנו יודעים את זה, תגידו לי אתה האם המס הזה יוצר עיוותים ממס אחר שיש על השולחן. אני קיבלתי כל מיני מכתבים שבהם אומרים לי 'איוה דבר נורא זה', מכתבים של גופים מכובדים, לא אני את שמם כדי לא לבייש אותם, אבל הם אמרו לי שזה נורא ואישי, ולא נתנו לי שום דבר מהותי". עם זאת, במהלך הדיון התברר כי בכונות האוצר לרכך את הצעת החוק, כאשר בעיקר פתוחים באוצר לה' גרלה של כרית הביטחון של הרווחים שאותם יהיה ניתן לצבור. אחד הפערים הגדולים בין נציגי הממשלה לבין נציגי העולם העסקי היה סביב ההפנמה כי מיסוי דרישלי הוא בעצם הטבת מס שניתנת לחברות, חברות, בשונה מיחידים, משלמות רק 23% מס, את יתרת המס ישלם בעל המניות כשימושך דיבידנד. מבחינת הממשלה אין טעם וצדק בהענקת ההטבה הזו לרווחים שמושקעים באופן פאסיבי, וגם אם כן, מדובר במקור תקציבי לגיישי של הממשלה בזמן משבר. כך לדוגמה ניסח זאת בדיון כפיר בטט, סגן הממונה על התקציבים: "גם אני הייתי שמח לשלם מהמשכורת שלי כשכיר במשך האוצר רק 23%, ואו להשקיע את השאר בשוק ההון ורק בסוף האוצר לפגוע מס או מבצע דיבידנד". אך מבחינת המגזר העסקי – דוגמת אילן רביב מנכ"ל מיטב בית השקעות, או נמרוד ספיר מנכ"ל איגוד בתי השקעות שנכחו בדיון – ההצעה הנוכחית מלמדת כי "מבחינת האוצר השקעה בשוק ההון היא השקעה רעילה עבור הכלכלה". למעשה, חלק מהמחלפות נגד ההצעה נובעות מהטרוריקה שהאוצר בחר בה לקדם את המהלך. האוצר מתמקד כל הזמן בכך שיש "ניצול לרעה" של המיסוי הדרשלי ולא מרגיש את העובדה כי מדובר בהטבת מס שניתן לצמצם כל עוד מעריכים שהפגיעה המשקית לא תהיה גבוהה, כלומר, שא' נשים שומרים את הכסף בחברה לעולם. כשזו הטרוריקה היא שמומחי המס הצביעו על כך שהבעיה נקודתית יותר וניתן להתמודד עימה בדרכים אחרות. כך לדוגמה רו"ח אייל הירדני עמד על כך כי "אם קיימת בעיה של איני סופיות או פרמננטיות של הרחיה, זה משהו שאני מבין שצריך לפתור אותו". בהמשך לכך טען הירדני כי "אנשי עסקים מתחשבים בפרמטרים של סיכון, הם עושים הפרדה מאוד ברורה בין הפרטי לבין העסקי, זה

קודש הקודשים, אם אנשים ימשכו כסף לחשבונות הפרטיים זה יוריד משמעותית את הסיכון, פחות יוזמה ופחות השקעות".
 מי שניצל באופן מודע את הרטוריקה החסרה של האוצר, היה רון רולנד עם שלם, שעד לאחרונה היה סמנכ"ל מקצועי ברשות המסים, וכעת הוא שותף בחברת EY. עם שלם אמר כי "אם רוצים לצמצם את האפשרות למיסוי דרשלי במשק, אז יש להצהיר על זה. לא מקובל עלינו שסוגי נישומים מסוימים (חברות מע"ט, ש"ט) יוכלו להשתמש בשיטה הזו".

פרופ' אבי שמחון תמך בהצעת האוצר: "קיבלתי כל מיני מכתבים שבהם אומרים לי 'איזה דבר נורא זה, מכתבים של גופים מכובדים, לא אגיד את שמם כדי לא לביישם"

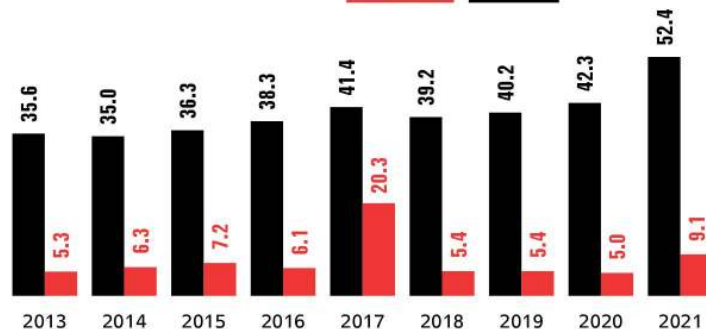
אך מכיוון שהאוצר השתמש בשפה שבה הוא מטפל רק ב"ניצול לרעה", הרי שעם שלם טען כי סעיף 77 שמאפשר למנהל רשות המסים להורות על חלוקת דיבידנד היה אפקטיבי יותר ממה שמקובל לחשוב בגלל ש"ברוב התיקים שהחברה הבינה שהיא בדרך לסנקציה כזו או אחרת, אז היא חילקה דיבידנד מתוך הסכמה. יש הרבה הסכמי שומות שנעשו במהלך השנים תחת האיום של סעיף 77, וזה לא בא לידי ביטוי בבית משפט ולא בפרסום זה או אחר". בהמשך הדיון הסביר מיכאל אסולין מאגף הכלכלן הראשי באוצר כי "במקום לכפות מס דיבידנד (שזו ההצעה שאליה רמז עם שלם, ביטול האפשרות למיסוי דרשלי בחברות מעטים, ש"ט), העדפנו להביא המלצה שנותנת לחברה את האפשרות להחליט".

"להיזהר לא לתדלק את שוק הדיור"

בריון עלו גם הערות בעלות חשיבות מאקרו-כלכלית שיש לקחת בחשבון. האחת היא העובדה שהחוק הנוכחי מבחין בין נכ"סים ריאליים לפיננסיים, וכך יכול להיות כפי שאמר מנהל רשות המסים בריון כי "אנחנו צריכים להיזהר פה לא לתדלק עוד יותר את שוק הדיור". השנייה היא נקודה שהודגשה ע"י שוב וברנע, כי ספק רב האם האוצר יצליח לראות את הכסף שעליו הוא בונה, שכן סביר להניח כי אחרי התיקונים בכנסת יהיו פרצות רבות שיועצי ומתכנני מס יוכלו לנצל. והנקודה השלישית היא שיש כאן מרחב מסוים של אי ודאות, ניתן להעריך שהפגיעה המשקית לא תהיה דרמטית כמו שמתארים אנשי העסקים, אך העובדה כי מדובר במהלך שאין לו מקבילות בינלאומיות, וכי הוא משפיע על תמריצי חברות, עשויה לגרור השלכות משקיות שליליות. על הממשלה יהיה להקטין את הסיכונים הללו ככל הניתן. בכל מקרה הסיכונים לא מצדיקים ויתור על המהלך, שיש לו גם הצדקת כלכלית, גם צורך מאקרו כלכלי וגם קידום צדק חלוקתי.

המיסוי הפסיק להניב דיבידנדים למדינה

הכנסות המדינה ממס חברות ומס הדיבידנד מיליארדי שקלים

היכן כלואים המיליארדים? רווחים לא מחולקים לפי סוג חברות, מיליארדי שקלים, ומספרן

